

Голові разової спеціалізованої вченої
ради в Національному університеті
«Одеська політехніка»
доктору наук з державного
управління, професору
Драгомирецькій Н.М.

РЕЦЕНЗІЯ

офіційного рецензента, кандидата наук з державного управління,
доцента Панченко Ганни Олександрівни на дисертацію
Рокунець-Сорочан Оксани Миколаївни «Вдосконалення державно-
громадської взаємодії з питань реалізації державної політики в сфері охорони
здоров'я», подану до захисту в разову спеціалізовану вчену раду
Національного університету «Одеська політехніка» на здобуття ступеня
доктора філософії з галузі знань 28 «Публічне управління та
адміністрування» за спеціальністю 281 «Публічне управління та
адміністрування».

Актуальність теми дисертації. Демократичне суспільство зумовлює побудову взаємовідносин з громадськістю не тільки на рівні визначення державою напрямів та форм надання медичної допомоги та послуг, а й на рівні самостійного вирішення громадами моделі надання медичних послуг і медичної допомоги. Окрім того, особливого значення набуває методологія побудови взаємодії з інститутами громадянського суспільства, які можуть впливати на зміни в системі охорони здоров'я та подолання недоліків, які є в самій системі.

Розширення можливостей сфери охорони здоров'я (до якої входять заклади охорони здоров'я, підприємства, які виробляють медичне обладнання чи ліки, підприємства, які виробляють супутні медичні товари і надають супровідні (немедичні, реабілітаційні та ін.) послуги, медичне страхування, волонтерські організації, самоврядні професійні організації тощо) за рахунок формування нових форм державно-громадської взаємодії, передбачає зміни в підходах до формування державної політики в сфері охорони здоров'я. Важлива роль у цьому аспекті відводиться іншим секторам, які безпосередньо впливають на сферу охорони здоров'я, включаючи як систему охорони здоров'я держави, так і суб'єктів публічного управління. Взаємодія між секторами особливо важлива при розробці та запровадженні політики охорони здоров'я, що включає державний сектор, приватний сектор, громадський сектор і окремих громадян, якими є також і медичні працівники. Вплив на розвиток і формування сфери охорони здоров'я чинять правові акти держави, розвиток телекомунікаційного сектору, фінансовий стан і можливості держави, непередбачувані обставини, такі як воєнні дії.

Отже, актуальність дисертаційного дослідження Рокунець-Сорочан Оксани Миколаївни обумовлена сучасними тенденціями формування широкої відповідальності за здоров'я населення, яке забезпечується діючою системою охорони здоров'я та громадськістю на рівні громад, інститутів громадянського

суспільства та окремих громадян. Представлені в роботі концептуальні положення мають практичну значущість яка полягає в тому, що розроблені теоретичні-методологічні положення щодо вдосконалення державно-громадської взаємодії з реалізації державної політики в сфері охорони здоров'я призведуть до вдосконалення діяльності органів державної влади і системи охорони здоров'я в цілому та розбудови демократичного суспільства. Зазначене підтверджує важливість поставленої мети дисертації та логічність обраних завдань для її досягнення.

Дисертаційне дослідження виконувалось в межах науково-дослідної роботи Національного університету «Одеська політехніка» за темою: «Сучасні інновації в системі публічного управління в умовах глобалізаційних ризиків та кризових явищ» (ДР 01122U002247), в якому авторкою як виконавцею виокремлено теоретичні засади сучасних інновацій щодо вдосконалення державно-громадської взаємодії з питань реалізації державної політики в сфері охорони здоров'я в умовах глобалізаційних змін та кризових явищ; визначено місце інновацій у процесі вдосконалення державно-громадської взаємодії з питань реалізації державної політики в сфері охорони здоров'я в умовах кризових явищ з урахуванням зарубіжного досвіду; виявлено та обґрунтовано доцільність запровадження інноваційних методів щодо вдосконалення державно-громадської взаємодії з питань реалізації державної політики в сфері охорони здоров'я в умовах глобалізаційних ризиків та кризових явищ; досліджено форму партнерства як основу для запровадження інновацій в сфері охорони здоров'я та обґрунтовано доцільність її використання при вдосконаленні державно-громадської взаємодії з питань реалізації державної політики, в тому числі в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення України.

Дисертаційна робота Рокунець-Сорочан Оксани Миколаївни є самостійно виконаним науковим дослідженням, теоретичні положення, практичні рекомендації, висновки та пропозиції, сформульовані в межах дослідження, розроблено здобувачем самостійно. Концептуальні засади дисертації, її структура, логіка побудови, постановка проблеми, інтерпретація та узагальнення отриманих результатів, наукові й прикладні висновки є авторськими. Думки та наукові позиції інших дослідників, використані в роботі, коректно процитовані із належними бібліографічними посиланнями.

Особистий внесок авторки чітко простежується у запропонованому новому концептуальному підході до проблематики вироблення, розвитку та вдосконалення державно-громадської взаємодії при реалізації державної політики в сфері охорони здоров'я, що полягає у такому: виробленні нового формулювання змісту категорій «взаємодія», «державно-громадська взаємодія в сфері охорони здоров'я»; виокремленні мети, принципів, форм, видів і методів державно-громадської взаємодії при реалізації державної політики в сфері охорони здоров'я; визначенні ролі органів державної влади при сприянні розвитку державно-громадської взаємодії при реалізації державної політики в сфері охорони здоров'я; розробці нових шляхів вдосконалення державно-

громадської взаємодії при реалізації державної політики в сфері охорони здоров'я.

Нові наукові результати, їх обґрунтованість та достовірність. Основною метою дисертаційного дослідження є вироблення концептуальних засад державно-громадської взаємодії при розробці і реалізації державної політики в сфері охорони здоров'я, що передбачає зміну поглядів суб'єктів публічного управління та адміністрування на форми, види, методи та принципи державно-громадської взаємодії з урахуванням реалій сучасності. Рокунець-Сорочан Оксана Миколаївна акцентує увагу на необхідності визначення пріоритетних напрямів зарубіжної практики щодо вдосконалення державно-громадської взаємодії в сфері охорони здоров'я з урахуванням кращого зарубіжного досвіду; удосконалення вітчизняної нормативно-правової бази щодо державної політики та процедури і процесу реалізації державно-громадської взаємодії в сфері охорони здоров'я; чіткої визначеності ролі органів державної влади в реалізації державно-громадської взаємодії та форм і видів державно-громадської взаємодії щодо реалізації державної політики в сфері охорони здоров'я.

Дисертаційне дослідження ґрунтується на логічному узгодженні мети, завдань, об'єкту, предмету, методологічної основи, наукова новизни та практичної значущості, що дозволило авторці досягти цілісності дослідження та забезпечити глибоке осмислення проблематики.

Для реалізації поставленої мети Рокунець-Сорочан Оксана Миколаївна застосувала широкий комплекс наукових методів: аналізу та узагальнення при вивченні наукових досліджень та інших джерел в межах дисертаційного дослідження для представлення науково-прикладних засад державно-громадської взаємодії в публічному управлінні та адмініструванні сферою охорони здоров'я; методи порівняння та узагальнення використано при з'ясуванні сутності та особливостей взаємодії держави та громадськості в сфері охорони здоров'я, що надало можливість визначити її зміст, види та мету; методи аналізу, узагальнення та систематизації при визначенні методологічного підґрунтя державної політики в сфері охорони здоров'я як основи побудови державно-громадської взаємодії; метод конкретизації при виокремленні функціональних зв'язків при встановленні взаємодії органів державної влади з громадянами та інститутами громадянського суспільства в контексті розвитку державно-громадської взаємодії в сфері охорони здоров'я; методи аналізу, систематизації та узагальнення при визначенні нормативно-правового регулювання державно-громадської взаємодії з питань реалізації державної політики в сфері охорони здоров'я; методи описового та порівняльного аналізу при вивченні конкретних зарубіжних практик щодо встановлення державно-громадської взаємодії з питань реалізації державної політики у сфері охорони здоров'я; методи аналогії, дедукції та індукції при з'ясуванні пріоритетних напрямів вдосконалення державно-громадської взаємодії в сфері охорони здоров'я з урахуванням кращих зарубіжних практик та наявних підходів в українській практиці; прогностичний метод застосовано під час визначення прикладних основ вироблення шляхів вдосконалення

державно-громадської взаємодії щодо реалізації державної політики в сфері охорони здоров'я.

Важливим аспектом дисертаційного дослідження є його практична апробація. Основні висновки та результати, отримані автором, знайшли застосування в діяльності низки установ: Березівської районної ради щодо вдосконалення організаційних форм взаємодії органів влади з громадськими організаціями, в частині проведення спільних координаційних заходів з питань реалізації державної політики в сфері охорони здоров'я; Одеської обласної організації ВГО «Комітет виборців України», де взято до уваги сформовані в межах дисертаційного дослідження пропозиції щодо удосконалення механізмів державно-громадської взаємодії, забезпечення прозорості у сфері охорони здоров'я, запровадження інструментів громадського контролю, підвищення ефективності використання публічних коштів, а також посилення участі громадян у процесах прийняття рішень, пропозиції враховано під час реалізації дворічного проєкту «ДІЄМО», щодо підвищення прозорості у галузі охорони здоров'я, шляхом використання у громадах інструментів нагляду за коштами та ефективністю надання медичних послуг, посилення співпраці мешканців та органів влади, залучення громадян до прийняття рішень та зниження корупційних ризиків; Гніванської міської ради Вінницького району Вінницької області – взято до уваги пропозиції та рекомендації щодо: забезпечення інформаційної безпеки (створення спеціалізованих онлайн-платформ, які забезпечують достовірну і своєчасну інформацію про стан охорони здоров'я та надання медичних послуг); підтримка психологічного здоров'я (залучення громадських організацій та експертів для надання консультацій і підтримки в умовах стресу та посттравматичних синдромів, проведення кампаній з популяризації психічного здоров'я); розвиток та підтримка волонтерських ініціатив; інтеграція цифрових технологій у медичну сферу (телемедицина, дистанційні консультації, використання цифрових платформ для забезпечення доступу до медичних послуг); Департаменту охорони здоров'я Одеської обласної державної адміністрації, зокрема рекомендацій та пропозицій, які стосуються: підвищення ефективності моніторингу та аналізу громадської думки щодо якості та доступності медичних послуг; удосконалення механізмів залучення громадськості до формування та реалізації регіональної державної політики у сфері охорони здоров'я; створення та функціонування консультативних та наглядових громадських рад із залученням представників пацієнтських організацій, медичних працівників та інших зацікавлених сторін; розвитку цифрових платформ для збору зворотного зв'язку від населення з метою оперативного реагування на потреби громадян; зміцнення міжвідомчої та міжсекторальної взаємодії між Департаментом охорони здоров'я, органами місцевого самоврядування, закладами охорони здоров'я, громадськими організаціями та іншими суб'єктами.

Дисертація Рокунець-Сорочан Оксани Миколаївни містить комплексний аналіз значного масиву емпіричних матеріалів щодо проблематики функціонування та нормативно-правового забезпечення державно-громадської

взаємодії з питань реалізації державної політики в сфері охорони здоров'я. Важливо, що у результаті проведеного Рокунець-Сорочан Оксаною Миколаївною дисертаційного дослідження було отримано нові наукові й практичні результати:

- вперше: проведено комплексне дослідження теоретико-методологічних і практично-прикладних основ формування державно-громадської взаємодії при реалізації державної політики в сфері охорони здоров'я та запропоновано нове вирішення наукової проблеми щодо ролі органів державної влади у сприянні розвитку державно-громадської взаємодії в сфері охорони здоров'я для реалізації відповідної державної політики з врахуванням сучасних тенденцій до міжгалузевості та міжсекторальності політики з охорони здоров'я; запропоновано новий концептуальний погляд стосовно мети, принципів, видів, форм, методів державно-громадської взаємодії при реалізації державної політики в сфері охорони здоров'я та шляхів її вдосконалення з урахуванням сучасних глобальних тенденцій, зарубіжного та вітчизняного досвіду;

- удосконалено: теоретико-методологічний підхід щодо державно-громадської взаємодії при реалізації державної політики в сфері охорони здоров'я; концептуальні основи державно-громадської взаємодії з реалізації державної політики в сфері охорони здоров'я; прикладні основи вироблення шляхів вдосконалення державно-громадської взаємодії з реалізації державної політики в сфері охорони здоров'я в контексті системного залучення громадських організацій, пацієнтських спільнот та неурядових структур як повноправних партнерів держави у процесах розробки, впровадження та моніторингу державної політики у сфері охорони здоров'я;

- набули подальшого розвитку: теоретико-методологічні та методичні підходи щодо вдосконалення державно-громадської взаємодії з реалізації державної політики в сфері охорони здоров'я.

Повнота опублікування отриманих результатів та наявність достатньої кількості наукових публікацій

Висновки та основні положення дисертаційного дослідження Рокунець-Сорочан Оксани Миколаївни «Вдосконалення державно-громадської взаємодії з питань реалізації державної політики в сфері охорони здоров'я» викладено у 10 працях, у тому числі: у 4 статтях у наукових фахових виданнях та 6 публікаціях у збірниках матеріалів науково-комунікативних заходів.

У наукових працях здобувача повною мірою представлено зміст дисертаційного дослідження, відображено його концептуальні положення, новизну, практичну орієнтацію та наукову цінність. Найважливіші положення та результати дисертаційної роботи оприлюднені на науково-практичних конференціях за міжнародною участю, семінарах, конференціях та інших науково-комунікативних заходах апробаційного характеру, а саме: «Публічне управління: традиції, інновації, глобальні тренди» (м. Одеса, 2021 р.); «Держава ХХІ століття: погляд молоді» (м. Житомир, 2022 р.); «Забезпечення стійкості системи публічної влади та управління в умовах спеціальних адміністративно-правових режимів та відновлення України» (м. Одеса, 2024

p.); «Наукова весна» (м. Дніпро, 2025); «Європейська інтеграція та трансформація публічного врядування в Україні» (м. Львів, 2025 р.); «Синергія інновацій: політика, економічна та менеджмент в цифровому світі» (м. Київ, 2025 р.).

Дисертаційна робота є самостійним і цілісним дослідженням, у якому сформовано авторський підхід до встановлення та обґрунтування концептуальних засад державно-громадської взаємодії при розробці і реалізації державної політики в сфері охорони здоров'я.

Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації

Враховуючи численні позитивні сторони дисертаційного дослідження, необхідно звернути увагу на такі дискусійні моменти:

1. У підрозділі 1.1 (с. 48-49) авторкою дисертаційного дослідження запропоновано класифікацію поняття «взаємодія» за такими основними параметрами: вид, форма, кількість учасників, спрямованість, функції та тип реалізації взаємодії. На наш погляд, доцільним виглядало розширення роз'яснення особливостей кожного із зазначених параметрів та підвидів.

2. У підрозділі 1.3 дисертантка обґрунтовано висвітлює особливості взаємодії держави і громадськості в сфері охорони здоров'я, акцентуючи увагу на участь пацієнтів та громадян, яка «вважається центральною у сприянні сталому здоров'ю та медичному обслуговуванню» та має суб'єктно-суб'єктний характер взаємодії. Разом із тим, запропонований аналіз був би ще більш ґрунтовним, якби авторка чітко вказала основні характеристики зазначених суб'єктів взаємодії – «пацієнт» та «активний громадянин», зазначивши принципові відмінності та особливості реалізації взаємодії.

3. У підрозділі 2.1 авторка, розглядаючи наукові підходи щодо державної політики в сфері охорони здоров'я для побудови державно-громадської взаємодії, активно оперує поняттями «політика охорони здоров'я», «державна політика охорони здоров'я» та «політика громадського здоров'я», даючи розгорнуту характеристику кожному з них, але, на наш погляд, недостатньо приділяє увагу на тому, яким чином співвідносяться зазначені поняття між собою. Надання градації співвідношення цих понять дозволило б глибше оцінити рівень відповідності державно-громадської взаємодії в сфері охорони здоров'я в Україні сучасним міжнародним стандартам.

Наведені дискусійні положення жодним чином не знижують наукової та прикладної цінності дисертації, а навпаки – окреслюють перспективи для подальших досліджень і вдосконалення теоретико-методологічної бази державно-громадської взаємодії з питань реалізації державної політики в сфері охорони здоров'я.

Загальний висновок.

Разом із тим, зазначені дискусійні питання жодним чином не знижують рівня наукової новизни та значущості дисертаційного дослідження. Подана на рецензування дисертаційна робота «Вдосконалення державно-громадської взаємодії з питань реалізації державної політики в сфері охорони здоров'я» здобувачки Рокунець-Сорочан Оксани Миколаївни за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» відповідає вимогам цієї

спеціальності, а також критеріям, визначеним пунктами 5–9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 № 44 (зі змінами).

Рокунець-Сорочан Оксана Миколаївна заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

Рецензент:

Панченко Ганна Олександрівна

кандидат наук з державного управління, доцент

Національний університет «Одеська політехніка»

" _____ " _____ 2025 р